

Valtuustoaloite, Maahanmuuttajien vaikuttamisen mahdollistaminen Ilomantsissa

Hyvinvointilautakunta 26.08.2026 § 48
271/00.01.02.02/2026

Valmistelija

lukion rehtori Nenonen Päivi, paivi.nenonen@ilomantsi.fi

Ilomantsin kuntaan on tullut 16.3.2026 valtuustoaloite otsikolla Maahanmuuttajien vaikuttamisen mahdollistaminen Ilomantsissa. Aloitteessa esitetään, että Ilomantsin kunta selvittää mahdollisuudet perustaa maahanmuuttajien vaikuttamiselin tai muu kunnan kokoon ja resursseihin sopiva, hallinnollisesti kevyt malli maahanmuuttajataustaisten kuntalaisten kuulemiseksi ja osallistamisen vahvistamiseksi.

Perusteluna aloitteessa on, että Ilomantsiin on muuttanut viime vuosien aikana runsaasti maahanmuuttajia, ja heidän osallisuutensa tukeminen edistää kotoutumista, yhdenvertaisuutta ja kunnan elinvoimaa. Käytännössä kielelliset ja muut esteet voivat vaikeuttaa osallistumista olemassa oleviin vaikuttamiskanaviin.

Aloitteen tekijät pyytävät arvioimaan selvityksessä, mikä olisi Ilomantsiin sopiva vaikuttamismalli, millainen toteutustapa olisi sopiva, mikä olisi resurssitarve ja millaisia yhteistyömahdollisuuksia järjestöjen ja muiden toimijoiden kanssa olisi.

Ilomantsissa on vuoden 2025 lopun tilaston mukaan ulkomaalaistaustaisia ihmisiä 239 (5,6 %), joista osa on tullut töihin tai opiskelemaan, osa toissijaisen suojelun statuksella. Kiintiöpakolaisia Ilomantsiin ei ole otettu vuoden 2018 jälkeen. Viimeisinä vuosina uudet Ilomantsiin tulleet maahanmuuttajataustaiset henkilöt ovat pääosin hoivakoteihin tai muihin työpaikkoihin tulleet ihmisiä. Osa heistä on tullut perheineen, ja lapset ovat varhaiskasvatuksessa ja koulussa.

Kunnan kotouttamispalveluja tarvitaan eniten heti Suomeen ja Ilomantsiin tultua. Maahanmuuttajataustaisista uusista ilomantsilaisista kaikki eivät tarvitse kunnan kotouttamispalveluja, vaan he saavat järjestettyä asumisen ja muut tarvitsemansa palvelut itsenäisesti tai esimerkiksi työpaikan tai oppilaitoksen kautta. Maahanmuuttajista ei ole mahdollista koota yhteystietoluetteloa, mutta esimerkiksi tietoa kunnan tapahtumista on mahdollisuuksien mukaan käännetty sosiaaliseen mediaan englanniksi ja venäjäksi, ja kotouttamisohjaaja on viestinyt suoraan asiakastapaamisissa. Ilomantsin kunnan kotisivut ovat tällä hetkellä ainoastaan suomen kielellä, mutta kotoutujille tärkeimmät perustiedot käännetetään englanniksi ja venäjäksi.

Pohjois-Karjalan maakuntaliiton sekä Itä-Suomen yliopiston Karjalan tutkimuslaitoksen hallinnoima RUSTIK-hanke teetti loppuvuodesta 2025 kaikissa Pohjois-Karjalan kunnissa kyselyn maahanmuuttajille. Kyselyä oli saatavilla 16 eri kielellä. Ilomantsista vastaajia saatiin 24. Vastaajista 29 % on käyttänyt Ilomantsin kunnan kotouttamispalveluja. Harrastuksiin, joissa tapaa suomalaisia, osallistuu 33 % vastaajista. 26 % on järjestötoiminnassa vapaaehtoisena, työntekijänä tai luottamushenkilönä. Liikuntapalveluihin löydetään paremmin kuin kulttuuripalveluihin. Kuten aloitteessa todetaan, kielelliset esteet saattavat vaikeuttaa osallistumista. Tämä on huomattu maahanmuuttajille tarkoitettujen tapahtumien ja infojen järjestämisessä. Esimerkiksi liikuntahallin ja

uimahallin opastukset saivat vähäisen osanoton, samoin harrastus-, opiskelu- ja työmahdollisuuksista järjestetty infoilta. Toisaalta osa maahanmuuttajista osallistuu jo paikallisten yhdistysten toimintaan.

Syksyllä 2026 on jo sovittu maahanmuuttajien ilta, johon kutsutaan myös järjestöjä. Toiminnalliset tapaamiset arvioidaan tehokkaimmiksi tavoiksi saada maahanmuuttajia mukaan. Toiveita ja palautetta on helpompi antaa suullisesti kuin kirjallisesti, ja näissä tapaamisissa myös se onnistuu.

Esittelijä kunnanjohtaja Ahokas Marjut

Päätösehdotus

Hyvinvointilautakunta päättää

1.että Ilomantsin kunta järjestää kaksi kertaa vuodessa yhteistyötilaisuuden, johon kutsutaan maahanmuuttajia.

2. että kyseisten tilaisuuksien järjestelyihin kutsutaan mukaan järjestöjä ja muita maahanmuuttajien parissa toimijoita.

3. todeta aloitteen loppuunkäsittelyksi.

Päätös

Hyväksyttiin.

Toimenpiteitä varten ja tiedoksi

1. Aloitteen tekijät
2. Kunnanvaltuusto